

»Egentligen är det ett under att du och jag finns«

Eleven har nu fått viktiga insikter i både allmänt och medicinskt etiskt tänkande. Förra gången Eleven träffade Mästaren fick han ta del av dennes etiska minneslista, som kunde vara bra att använda i akuta situationer.

Lektion 15: Livets början

Hösten hade nu lidit så långt att Mästaren äntligen släppte in Eleven i sin lilla husvagn. Att Mästaren inte gjort det förr, fann Eleven fullt begripligt. Inne i vagnen rådde stor oreda: halva ytan upptogs av en obäddad säng. På det lilla bordet låg travar av smutskläder, golvet var täckt med tidningar och i bokhyllan trängdes husgeråd, kryddburkar, skor och böcker. Dessutom luktade det unket, och stolen som Eleven erbjöds var full med hundhår. Mästaren sade:

– Nu skall vi gå över till kursens tillämpningsdel. Nu skall vi se om vårt teoretiserande är värt något i praktiken. Du drog väl några kopior på minneslistan som jag bad dig?

Det hade Eleven gjort, hundra stycken faktiskt, för han ville ha också för framtida behov.

– Då kastar vi oss ut i verkligheten, sade Mästaren. Och vad passar då bättre än att börja från början, med livets början. Kan du säga mig när livet börjar?

– När spermien möter ägget?

– Så börjar livet?

– Ja, när annars?

– Är då spermier och ägg döda föremål ur vilka liv plötsligt uppstår när de råkar mötas?

Så var det förstås inte. Spermier och ägg var i högsta grad levande. Och inte vilket liv som helst, de bar tillsammans på hela den information som krävdes för att bygga en komplett människa.

– Alltså, sade Mästaren, uppkommer liv ur liv. Ändå räknar vi inte spermier och obefruktade ägg som människoliv. De saknar värde. Spermier och obefruktade ägg är något som man kan torka upp med Kleenex eller spola ner i slasken.

– Vad är de då? Om de inte är mänskligt liv?

– Om du tittar i dina anteckningar från lektion 8, »Vad är en människa?«, så har du svaret. Och jag tänker inte upprepa det i sin helhet. Låt mig säga så här: Man kan tala om två livsfaser. Den fas vi talar om i dagligt tal är människans utveckling från ägg till foster till barn, el-

ler kortare, från vaggan till graven. Det andra livet är en sorts transportsträcka mellan generationerna. Liksom en flaskpost. Men flaskposten består inte av en tombutelj med en lapp i utan av en spermie eller ett ägg med ett halvt genom i sitt inre. När de möts, och slår sina påsar ihop, får vi ett helt och fullständigt genom. Och, simsalabim, cellerna börjar dela sig!

– Men alla ägg blir inte barn?

– Nej just det, och så gott som alla mannens många tusen miljarder spermier spills ut och dör. Av kvinnas 300–400 ägg befruktas kanske någon procent. Resten bryr sig ingen om. Av de befruktade äggen går ungefär hälften under, antingen fäster de aldrig i livmodern eller så blir de missfall. Egentligen är det ett underverk att du och jag finns.

Eleven tittade i sin minneslista och frågade:

– Men nu följer vi inte listan. Nu talar vi om fakta. Men överst på listan står »Vilket är problemet?«

– Rätt, min vän. Men ibland måste man orientera sig litet i naturen först innan man kommer till problemen. Här finns nämligen flera problem, och de måste diskuteras var för sig. Varför skaffar man barn? Med vem bör man skaffa barn? När bör man skaffa barn? Vad gör man om man inte kan få barn? Vad gör man om man inte vill ha barn?

– Då gör man abort.

– Om man får ja. Och om man anser det riktigt. Kan du tänka dig situationer när man inte bör göra abort?

– När kvinnan inte vill ...

– Precis.

– När graviditeten gått för långt ...

– Hur långt?

Eleven tittade i sina anteckningar igen, mest för att kolla att han mindes rätt:

– Det tycks gå en gräns ungefär vid tjugonde veckan?

– Varför?

– Efter det kan fostret känna smärta, och det vill vi inte. Efter tjugoundra veckan finns det en minimal chans att fostret kan överleva. Och vi vill inte abortera ett foster som kan leva.

– Så resonerar en rationalist. Och om du är rättrogn katolik?

– Då använder jag inte preventivmedel för att det strider mot naturens ordning, då gör jag inte abort för att människolivet är heligt alltifrån begynnelsen.

Serie: Medicinsk etik i fickformat. Tidigare artiklar publicerade i nr 48, 49 och 50.

Del 4 av 5.

– Var ligger i så fall problemet?

Nu blev Eleven ställd, för vid en hastig eftertanke fanns det ju inget etiskt problem alls. I varje fall inte så länge rationalisten fick handla som hon ville, och katoliken fick handla så som hon fann rätt och riktigt. Det verkade som problemet, eller konflikten, uppkom först när den ena ville få den andra att ändra sig. Så länge var och en fick bli salig på sin tro fanns inget problem! Men så kom han att tänka på juridiken. Man kunde väl inte ha olika lagar för olika människor? Eller kanske behövdes ingen lag alls?

– Kan vi inte lämna aborterna åt var och en att bestämma? försökte han.

– Och vad gör du om folk börjar göra abort i åttonde månaden? Nu går vi tillbaka till listan, punkt 3, »Vilka är intressenterna?«

– Modern, fadern, det blivande barnet ... staten, kyrkan, mänskligheten?

– De viktigaste intressenterna är modern, som ibland med fara för eget liv måste genomgå graviditeten. Och barnet. Vill kvinnan ha barnet har de samma intresse. Vill hon inte ha barn är deras intressen i konflikt. Men det blivande barnet kan inte bevaka sina intressen. Då måste någon annan göra det. Därför behövs lagen.

– Har då inte fostret några intressen före tjugonde veckan?

– Där har vi kärnkonflikten, svarade Mästaren. Och där skall du inte vänta dig konsensus. Kan ett nybefruktat ägg eller ett foster litet som en myra och som varken kan känna smärta eller ha någon föreställning om ett kommande liv, som inte kan önska sig detta liv och följaktligen inte sakna det, ha rätt till liv? För att svara på det måste jag klyva mig i två personer. Rationalisten som, efter att ha ställt upp den etiska ekvationen, svarar att den som helt saknar medvetande inte kan ha intressen. Den andra delen av mig är den kännande människan som rygggar inför det avsiktliga dödandet av en blivande människa.

– Men ibland måste man välja?

– Ibland måste man välja. Ibland är också ett uteblivet val ett val. Hur skulle du välja själv?

– Det vet jag inte, svarade Eleven. Jag har inte varit i den situationen.

– Punkt 12 på minneslistan, påminde Mästaren.

Eleven letade upp punkt 12 och läste »Går beslutet att skjuta upp?« Just för hans del var frågan inte aktuell och kunde tills vidare skjutas upp. Kanske visste han bättre när det någon gång i framtiden blev ofrånkomligt att bestämma sig.

Lektion 16: Prediktion

Mästaren var denna eftermiddag inte på humör. Han hade stängt in sig i husvagnen, och när Eleven knackade på öppnade han bara dörren på glänt och sade:

– Jag är deprimerad. Kan du inte gå hem igen?

– Men jag har ju faktiskt betalt ...

– Det har du inte. Du gav mig ett förskott för första hälften av kursen. Nu har vi redan avverkat långt mer än hälften.

– Men vi kom ju överens, hälften först, resten sist?

– I teorin, ja. Men man måste kunna ändra sig om verkligheten visar sig annorlunda än man tänkt sig. Du skulle inte kunna tänka dig att betala ytterligare något i handpenning?

Det gick Eleven med på, han hade precis så mycket på sig att det räckte till en dubbeltimme. Men Mästaren vägrade komma ut. Så fick Eleven sitta på vagnens fotsteg, medan Mästaren satt där inne bakom dörren.

Dagens ämne var »Prediktion«.

– Med prediktion menas att man försöker förutsäga något om något, hördes Mästaren bakom dörren. Har du hört talas om det?

– Är det inte det all vetenskap egentligen går ut på? Att med ledning av det man vet säga något om det man inget vet. Till exempel om framtiden?

– Nu skall vi tala om medicinsk prediktion. Om du möjligen minns vad förra lektionen handlade om?

– Om livets början, som inte är någon början.

– Ställ frågan så här: Vad kan du veta, och vad vill du veta om det barn som ännu inte är fött?

– Om det blir en pojke eller flicka?

– Mer?

Eleven tänkte efter. Det var naturligtvis en massa saker som man kunde tänkas vilja veta, eller inte veta. Förutom könet att barnet var friskt, om det skulle bli begåvat, starkt, vackert, optimistiskt. Det verkade inte finnas någon gräns. Så varför inte skaffa sig en karta över barnets hela levnad innan man beslöt att sätta det till världen?

– Nu blev du visst tyst? muttrade Mästaren.

– Jo, svarade Eleven, antingen vill jag inte veta något alls, eller så vill jag veta allt som går att få veta.

– Som tur är går det inte att få veta allt. Men låt oss anta att det gjorde det. I så fall bleve du, eller någon annan, tvungen att i detalj betygsätta ditt blivande barns liv. Om betyget blev dåligt skulle du enligt samma sätt att tänka inte låta det födas. Så vad gör vi i stället? Vi lämnar det åt slumpen eller Vår Herre. Är det bättre, är det inte att frånsäga sig sitt individuella ansvar?

– Vänta, vänta! avbröt Eleven. Det blir för mycket på en gång!

– Då tar vi det från början: förr i tiden kunde du inte veta något alls om ditt blivande barn. Numera kan du få veta en hel del. I framtiden, gissar jag, kan man få veta om inte allt så väldigt mycket. Hur skall vi göra?

– Talar vi nu om selektiv abort efter fosterdiagnostik?

– Bland annat. Men kärnproblemet är här inte abort. Abort är inte förbjuden. Vi talar om att abortera ett foster, inte för att det råkar vara ett ovälkommet foster, utan för att det är skadat, sjukt eller har en icke önskvärd egenskap, eller saknar en eftertraktad egenskap. Men anta att du i framtiden kan ta ett piller före befruktningen och att detta piller bara släpper fram sådana spermier och sådana ägg som ger ett förväntat resultat, ett friskt och duktigt barn. Skulle du avstå från det pillret?

– Det låter som science-fiction!

– Många av de metoder vi har tillgång

till numera var science-fiction för ett par decennier sedan: hjärttransplantationer, kloning, stamceller ...

– Det blir för svårt. Kan vi inte tala om hur det är nu?

Eftersom tiden gick tyckte också Mästaren att det var bäst att hålla sig till dagsläget, och frågade:

– Under vilka omständigheter skulle du använda selektiv abort?

– Vid mycket allvarlig sjukdom som barnet inte kan överleva.

– Det ställer nog de flesta upp på. Men vad säger du om Downs syndrom?

– Då vet jag inte. Hur skulle ni, herr Mästare, göra själv?

– Jag skulle ta reda på närmare vad Downs syndrom innebär. Jag vet redan nu att det kan te sig ganska olika. Somliga lever ett till synes ganska bra liv, andra är svårt märkta av sitt funktionshinder. Men svara »ja« eller »nej«, det kan jag inte. Men låt oss i alla fall enas om att svår sjukdom eller svårt funktionshinder kan vara motiv för selektiv abort.

– Och hur är det med positiva egenskaper? Antag att det fanns ett test för intelligens?

– Men det gör det inte.

– Jag säger »om det fanns ...«.

Mästaren tänkte efter, så svarade han:

– Behöver vi bry oss om metoder som ännu inte är uppfunna? Ibland kanske, om vi satsar resurser på att just ta fram till exempel ett fostertest för intelligens. Då finns det skäl att fråga sig om vi vill ha det. Men det är ganska sällan det finns ett sådant direkt samband. För det mesta har vi ingen aning om vad forskningen

kommer fram till om tio, tjugo eller trettio år. Jag brukar säga att vi bör undvika att spela förmyndare för kommande generationer. Vi vet allt för litet om den värld våra efterkommande kommer att leva i. Våra barnbarn är säkert fullt kapabla att fatta sina egna etiska beslut. Antag att vi hade låtit 1930-talets etiker »låsa« etiken för all framtid. Vilken värld hade du och jag levat i då?! För att bara ta några exempel: Vi hade levat i ett samhälle som tillämpar tvångssteriliseringar, förbjuder aborter och avvisar flyktingar av judisk börd. Värderingarna, etiken, kan inte vara alltför rigida. De måste kunna anpassas.

Med detta stängde Mästaren dörren om sig och ville inte prata vidare. På hemvägen mötte Eleven en kompis som var ute och rastade sin nyförvärvade hundvalp, ett litet vitt nystan som for hit och dit och bet i sitt koppel.

– Du anar inte vad kul det är med hund, sade kompisens. Just nu är han litet jobbig och biter sönder allt han kommer åt. Men när han blir större skall han ligga under skrivbordet när jag pluggar. Det finns en valp över av kullen förresten. Om du vill kan jag nog fixa den åt dig?

Men Eleven sade sig inte vara intresserad. Han hade inte tid med något husdjur. I varje fall inte förrän han löst de stora livsfrågorna.

Lektion 17: Mänskliga reservdelar

Denna eftermiddag närmade sig Eleven Mästarens vagn med viss tvekan och oro. Mästaren hade inte riktigt verkat sig själv sista tiden. Han talade med allt lägre och entonigare stämma. Det kunde gå minuter mellan svaren. Inte heller ville han visa sig. Han drack uppenbarligen också en del, lukten av gammal fylla kändes lång väg när han öppnade dörren på glänt. Var det kanske därför han inte ville visa sig, för att han ansåg sig icke presentabel? När Eleven dristade sig fråga hur det stod till, svarade Mästaren buttert:

– Det är min ensak!

Därmed ansåg Mästaren ämnet avslutat och började i stället, fortfarande bakom den halvöppna dörren, förhöra Eleven på dagens läxa som handlade om mänskliga reservdelar. Eleven rabblade:

– Vi måste skilja på yttre och inre reservdelar. Kryckor, glasögon och hörapparater är yttre reservdelar. Höftproteser och nytt hjärta är inre reservdelar. Inre reservdelar är således av två slag, döda och levande. Beträffande levande reservdelar finns sådana som hämtas färdiga från en annan individ, som hjärta och njurar, och sådana som odlas just som reservdelar. Man kan odla hudceller. Kanske kan man odla stamceller. Eller använda sig av kloning ...

– Du talar bara om fakta, avbröt Mästaren. Vilka är problemen?

Det hade Eleven givetvis försökt räkna ut. Men det visade sig inte så lätt. Under vilka förhållanden man fick ta hjärta och njurar från andra var förstas en kontroversiell fråga. Men han hade på känn att det inte var det Mästaren var ute efter. Det var något annat. Mest på skoj kastade han fram:

– Två enäggstvillingar skulle kunna byta organ med varandra. Men vad händer om den ena tvillingen bara hålls som slav, som en sorts reservdelslager av den andra?

– Då bryter du mot alla tänkbara etiska principer, svarade Mästaren. Inte minst Kants regel att ingen människa enbart eller uteslutande får behandlas som ett objekt. Men jag antar att du fantiserar om att varje människa skulle kunna hålla sig, inte med en enäggstvilling, men med en säck tvillingorgan, hjärnan undantagen givetvis. Antag att man hade en nedfryst tvilling utan hjärna ...

– Men, invände Eleven, det är ju science-fiction!

– Det är ett filosofiskt läroexempel. Låt oss förenkla exemplet: du tar en bit av din egen lever och håller den vid liv. När du många år senare har fått skrumplever, hämtar du ut din friska leverbit ur organbanken och låter sätta in den. Är det egentligen konstigare än att du tar en halvliter av ditt eget blod, fryser det, och sedan, när du skall genomgå en operation, tinar du upp ditt eget blod igen?

– Jag kan inte förklara det, men det känns konstigt.

– Jag håller med dig. Mycket av det medicinen sysslar med känns konstigt. När den första pacemakern kom, kändes det konstigt. Kunde man verkligen sy ihop en människa med en liten maskin som fick hennes hjärta att slå regelbundet? För att inte tala om den första hjärttransplantationen! Tänk att gå omkring med en död människas hjärta i kroppen medan det egna hjärtat ligger i en burk på patologen eller har kremerats. Allt detta känns konstigt. Varför? Därför att allt nytt skrämmer. Och, om du vill ha en darwinistisk förklaring, så är vårt känsloliv anpassat för ett annat sätt att leva än i vår nuvarande, västerländska civilisation. Vår intelligens och våra känslor har sin bas i att vi för länge sedan levde som samlare och jägare, i en värld invävd i myter och sägner.

– Men att odla egna organ ...

– Den starkaste invändningen mot det är knappast etisk i vanlig mening. Den starkaste invändningen har med ekonomi att skaffa. Att odla organ, om det alls blir möjligt, är mycket dyrt. I den konflikt hamnar all ny och avancerad behandling. Har vi verkligen råd? Varifrån

skall pengarna tas? Vilka sjuka måste stå tillbaka för att nya metoder skall kunna provas?

– Och vilket är ert svar, herr Mästare?

– Svar och svar. Självklart har jag inget färdigt svar. Det är inte heller min uppgift. Min uppgift är att visa på alternativen. Jag kan inte besluta i någon annans ställe. En god etiker träder alltid ut ur berättelsen, inte i sista kapitlet, utan i det näst sista. Men det var inte det vi skulle tala om. Vi skall diskutera, inte autotransplantation då du använder egna kroppsdelar eller kroppsvätskor, utan den spekulativa möjligheten att odla en hjärndöd tvilling att ha i frysen för framtida behov. Vad skulle du ha emot det – om vi utgår ifrån att det vore möjligt och inte alltför dyrt?

– Det strider mot Kants tes att ingen människa enbart får användas som objekt.

– Gör det?

Eleven insåg att han haft för bråttom – ty var den tvillingen verkligen en människa? Eller bara en kropp utan vare sig hjärna eller medvetande, ungefär som ett stycke odlad hud? Visserligen bestod »tvillingen« inte av enbart hud, men var det egentligen någon skillnad på att odla hud och att odla leverceller eller vilken annan celltyp som helst? Förutsatt förstås att inget medvetande fanns.

– Jag ändrar mig, sade Eleven. Om människobegreppet knyts till ett medvetande, och den nedfrysta tvillingen saknar medvetande, kan Kants princip inte tillämpas.

– Så du tycker att det bara är att köra på då? Att det inte finns några etiskt relevanta invändningar?

– Jag tror inte jag kan hitta några ... Utom ekonomiska förstås.

– Tänk dig för.

Men Eleven kunde inte komma på några andra etiska invändningar. Eftersom det inte rörde sig om en människa, bara om vävnad vars celler var stämplade med ett mänskligt genom.

– Låt mig säga så här, bröt Mästaren tystnaden: Du kan inte gå för fort fram. Kanske finns inga etiska invändningar i strikt mening, i varje fall inte enligt din uppfattning. Men det finns psykologiska faktorer som kan drabba redan accepterade behandlingar, som hjärttransplantationer. Genom att driva en ny, spekulativ teknik alltför hårt kan du hamna i ett läge som är sämre än där du befann dig nyss. Därför bör man alltid ha i minnet en sorts extra etisk princip ...

– Och vad kallas den?

– Försiktighetsprincipen.

Lektion 18: Utvärdering

Mästaren var denna dag så tillbakadragen att han inte ens öppnade dörren på

glänt. I stället föredrog han att prata genom ventilen, som satt halvvägs upp på dörren. För att höra honom fick Eleven stå på trappsteget och trycka örat mot ventilen. För ett ögonblick kände han sig som om han befunnit sig stående i en biktstol med en mumlande präst på andra sidan gallret.

– Jag har en fråga, sade Eleven. Vad får man göra med hjärnan?

– I vilket syfte? viskade Mästaren med viss misstänksamhet i tonfallet.

– För att folk skall må bättre.

– Bättre och bättre? Jag har aldrig sett det som läkarens uppgift att skapa lycka. Vad man på sin höjd kan åstadkomma är att lindra olyckan.

– Det var faktiskt precis så jag menade. Vad får man ta till för att minska olycka och lidande?

– Jag förstår ändå inte problemet?

– Jo men får man till exempel skära i hjärnan eller utsätta den för elektriska chocker?

– Varför skulle man inte få det? Om metoden visat sig effektiv? Om man vill ta bort en tumör till exempel. Eller häva en depression.

– Jo men, hjärnan ... invände Eleven. Vad vet man egentligen om den? Är den inte ett mysterium?

– Om hjärnan vet man numera ganska mycket. Om medvetandet däremot så gott som inget. Det finns de som menar att varken »jaget» eller »medvetandet» egentligen existerar.

– Och vad tror Mäster själv?

– Descartes sade »Jag tänker, alltså existerar jag». Jag har alltid funnit den definitionen överintellektualiserad, typiskt fransk, ja rent av litet snobbig. Alla människor är inte tänkare. Säg i stället »Jag känner smärta, alltså existerar jag». Du kan inte slingra dig ifrån det faktum att du känner smärta. Alltså besitter du ett medvetande. Vem upplever detta medvetande? Jaget, eller kalla det gärna något annat, om du kommer på något bättre. Men det var inte din fråga. Du vill veta »vad man får göra» med hjärnan. Och jag upprepar: Du får göra allt det som du får göra med resten av kroppen, förutsatt att det är till patientens bästa.

– Får jag äta Prozac, inte för att jag är deprimerad, utan för att bli lyckligare?

– Lyckligare tror jag inte du blir. Prozac kan höja ett sänkt stämningsläge. Om pillren kan höja ett normalt stämningsläge är tveksamt. Men låt oss, som ett filosofiskt exempel, anta att Prozac gör dig lyckligare. Så, varför inte, varför skulle du inte få det?

– Men nyss, Mäster, påstod ni att det inte var läkarens uppgift att göra folk lyckligare?

– Jag har inte ändrat mig på den punkten. Men om det nu råkar finnas ett ke-

miskt medel som gör oss lyckliga, så varför inte? Själv tar jag mig då och då ett gott rus. Det är inte bra för min lever. Om jag kunde skaffa mig ett rus utan att det påverkade min lever, skulle jag föredra det.

– Är då människan inget annat än kemi?

– Du skall inte ringakta kemin. Universum består av olika kemiska ämnen i olika kombinationer. Också människan. Så säg inte »bara» kemi. Säg i stället »den vidunderliga kemi som människan består av». Om inte människan bestod av kemi skulle jag inte kunna hålla alkohol i mig och sedan känna av ruset. Frågan är inte om människan består av kemi, utan om hon också består av något annat och mer än kemi.

– Och?

– Själv nöjer jag mig med att bestå av kemi. Hur du vill ha det är din sak. Men håller vi inte på att komma ifrån ämnet?

Det tyckte Eleven också eftersom han egentligen ville ha svar på en annan fråga: Om psykoterapi har samma verkan som Prozac, vilket bör man då föredra?

– Vad tror du själv? frågade Mästaren.

– Jag är ju ingen psykiater ...

– Inte jag heller. Det är inte nödvändigt. Patienter däremot blir vi alla förr eller senare. Föreställ dig att du är patient. Vilket skulle du föredra?

– Det beror väl på?

– Precis. Det beror på. Om du går till en psykiater vill du att hon berättar fördelar och nackdelar med Prozac eller med samtalsterapi. Och att ni sedan resonerar er fram till vad som kan tänkas vara bäst. Prozac har biverkningar. Psykoterapi kan också ha biverkningar. Oskickligt genomförd kan den röra upp en massa ångest och självömkan i onödan. Prozac kan du få genast. Psykoterapi kan du få vänta på i månader. Summa summa: det behövs ingen särskild etik för de psykiska åkommorna. Det är bara att följa den vanliga tågordningen: diagnos, prognos, behandling, uppföljning ... Antingen du rekommenderas Prozac eller psykoterapi, eller en kombination av bägge, har du rätt att veta om behandlingen står på vetenskaplig grund.

Det insåg Eleven också. Men i hans fråga låg något annat, förhållandet mellan kropp och själ. Att skador i hjärnan kan påverka själslivet, fick väl anses bevisat. Men kan också upplevelser skada hjärnan?

Mästaren svarade:

– De gamla filosoferna brukar tala om Psyke och Materia. Låt i stället tala om medvetande och hjärna. Skadar du hjärnan i en trafikolycka får du rubbningar i medvetandet. Får du veta att din bästa vän är skadad i en trafikolycka kommer

det också att påverka din hjärna och ditt medvetande. Skadan i din väns hjärna kan vi se med olika röntgenmetoder. Chocken du får av meddelandet om vännens skada kan vi inte se på röntgen. Men det beror inte på att skadan, avtrycket, inte finns, utan sannolikt på att instrumenten är för dåliga. Om du inte går med på det senare påståendet, måste du uppfinna en värld utanför den materiella, utanför naturlagarna. Inte mig emot. Men det skall nog mycket till innan du får mig med på den trollkonsten.

*

I nästa nummer: Den sista lektionen och Mästarens lösa anteckningar i bokstavsordning.

FOTO: ROlf ADLERGREUTZ

P C Jersild
författare och läkare